

Zvyškové doby trvania služobného pomeru

Zvyškové doby trvania služobného pomeru sú doby, ktoré sa nezhodnotili pre určenie sumy výsluhového dôchodku (ďalej len „VD“).

Zvyškové doby trvania služobného pomeru môžu byť aj roky, mesiace alebo dni.

Zákon č. 328/2002 Z. z. neupravuje tzv. zvyškové doby ale upravuje „iba“ napr. „skončené roky trvania služobného pomeru“, prípadne „počtom rokov doby trvania služobného pomeru“, pričom rok trvania služobného pomeru je 365 dní.

Podľa zákona č. 328/2002 Z. z. (účinný od 1. 7. 2002) boli pre určenie sumy VD rozhodujúce skončené roky trvania služobného pomeru a to až do hranice 30 rokov, pričom tzv. zvyšková doba t. j. mesiace a dni, ktoré neboli započítane do skončeného roka sa pre tento účel nezhodnocovala. V prípade, že policajt mal „odslúžených“ viac ako 30 rokov tak táto tzv. zvyšková doba sa tiež nezhodnocovala, ale mohli to byť nielen mesiace a dni ale aj roky. Tento stav trval do 31. 4. 2013.

Po novele zákona (od 1. 5. 2013, § 39) sú rozhodujúce tak isto „iba“ skončené roky trvania služobného pomeru ale už do hranice 40 skončených rokov trvania služobného pomeru alebo dosiahnutia 65% základu zisteného podľa § 60 zákona. Aj pri tomto spôsobe určenia sumy výsluhového dôchodku sú tzv. zvyškové doby a to do hranice 40 rokov mesiace a dni a v prípade dosiahnutia viac ako 65 % základu zisteného podľa § 60 zákona všetky ostatné doby odo dňa splnenia tejto podmienky, čo môžu byť nielen mesiace a dni ale aj roky.

Touto otázkou sa zaoberal napr. aj Krajský súd v Košiciach a z jeho rozsudku č. 1 Sa/29/2017 z 23.11.2017 vyplýva, že v prípade dosiahnutia max. výmery 30 (28) rokov služby sa považuje zvyšková doba (vrátane ďalších celých rokov služby) za dobu poistenia nezhodnotenú pre výšku výsluhovej dávky a preto ju musí zhodnotiť Sociálna poisťovňa. Otázkou zhodnotenia doby poistenia - profesionálnej služby policajta, ktorá nebola zhodnotená pri určení sumy výsluhového dôchodku vo všeobecnom systéme dôchodkového poistenia sa zaoberal aj NS SR vo svojom Rozsudku sp. zn. 9So/84/2011 zo dňa 29.03.2012 a konštatoval, že sociálne zabezpečenie policajtov za tzv. zvyškové doby osobitným zákonom, ktorým je Zákon č. 328/2002 Z. z., nie je upravené a ak niektoré obdobie poistenia v osobitnom systéme nebolo zhodnotené pre výšku dôchodku z osobitného systému, potom také obdobie musí byť zhodnotené vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.

Sociálna poisťovňa žiaľ túto skutočnosť pri rozhodovaní a priznaní, resp. prepočtoch starobných dôchodkov nechce akceptovať a tzv. zvyškové doby zhodnocovať vo všeobecnom systéme dôchodkového poistenia a preto o tejto otázke musel nakoniec rozhodnúť „až“ Ústavný súd SR, ktorý v Uznesení IV. ÚS 382/2018-19 zo dňa 20. júna 2018 podanú sťažnosť v tejto veci odmietol z dôvodu jej zjavej neopodstatnenosti. V uznesení je uvádzané aj to, že:

- Podľa § 39 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov v znení účinnom do 30. apríla 2013, ako aj od 1. mája 2013 výška výsluhového dôchodku bola a je obmedzená jeho maximálnou výmerou a nie maximálnou dobou trvania služobného pomeru.
- O skutočnosti, že sťažovateľovi sa hodnotila pri vzniku nároku na výsluhový dôchodok celá doba trvania služobného pomeru, svedčí aj jednoduchý fakt, že základom pre výpočet jeho výsluhového dôchodku bol priemerný služobný plat – najlepší ukončený kalendárny rok pred dňom skončenia služobného pomeru, ktorý bol jeho 41. rokom trvania služobného pomeru.
- Skutočnosť, že podľa § 39 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov v znení účinnom v rozhodnom čase sa už nepriznáva ďalšie percentuálne zvýšenie výmery výsluhového dôchodku za dobu služby presahujúcu 30 rokov, nemožno zamieňať so skutočnosťou hodnotenia celkovej výmery doby trvania služobného pomeru ako základu pre jeho výpočet podľa § 60 zákona č. 328/2002 Z. z.
- V prejednávanej veci možno súhlasiť so sťažovateľom, že § 58 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov neupravuje otázku zhodnocovania dĺžky doby služobného pomeru,

ale taxatívne ustanovuje, aká doba trvania služobného pomeru je rozhodujúca pre vznik nároku aj na výsluhový dôchodok. Uvedené však nič nemení na skutočnosti, že sťažovateľ v konečnom dôsledku nebol na svojich právach ukrátený.

- Ústavný súd uvádza, že výška výsluhového dôchodku nebola a ani nie obmedzená v závislosti na maximálnej dobe trvania služobného pomeru, ktorá nie je ustanovená v žiadnom právnom predpise.
- Ústavný súd potvrdil, že NS SR v odôvodnení správne uvádza skutočnosť, že „ust. § 39 zák. č. 328/2002 Z. z. v znení platnom pre prejednávajúcu vec, [ktoré] nepriznáva ďalšie percentuálne zvýšenie výmery výsluhového dôchodku za dobu služby presahujúcu 30 rokov nie je z pohľadu ustanovení § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zák. č. 461/2003 Z. z. právne relevantné.
- Obdobie služobného pomeru v trvaní viac ako 30 rokov je zhodnocované v osobitnom systéme pre výšku výsluhového dôchodku. Pokiaľ však v danom čase právna úprava sociálneho zabezpečenia príslušníkov policajného zboru nespájala obdobím služobného pomeru presahujúceho 30 rokov ďalšie zvýšenie výsluhového dôchodku, nakoľko tento mohol byť vo výške najviac 60 % zo základu vypočítaného podľa ust. § 60 zák. č. 328/2002 Z. z. táto skutočnosť nezakladá nárok hodnotiť dobu výkonu služby presahujúcu 30 rokov vo všeobecnom systéme dôchodkového zabezpečenia.
- Zákon č. 328/2002 Z. z. v § 58 ods. 1 výslovne ustanovuje, ktoré doby sa zhodnocujú pre vznik nároku na dávky výsluhového zabezpečenia a ich výšku, naproti tomu v § 58 ods. 2 sú uvedené doby, ktoré sa na tento účel nezhodnocujú. Ani tieto, ani žiadne iné ustanovenia tohto zákona ako aj zák. č. 461/2003 Z. z. však neumožňujú vylúčenie iných dôb započítateľnej služby len preto, že presahujú dobu 30 rokov, ktoré boli zhodnotené pre maximálnu percentuálnu výmeru výsluhového dôchodku a ich prevedenie pre účely civilného dôchodkového poistenia.
- Z ustanovení § 38, § 39 a § 128 ods. 1 zák. č. 328/2002 Z. z. vyplýva, že nemožno stotožňovať dobu pre vznik nároku na výsluhový dôchodok (trvanie služobného pomeru v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok) a spôsob určenia sumy výsluhového dôchodku.“

Na základe uvedeného Ústavný súd SR, v súvislosti s posudzovaním tzv. zvyškových dôb rozhodol, že nie je podstatné tzv. matematické určenie percentuálnej výšky či už 30 a potom 40 rokov, ale podstatná je skutočnosť aká doba trvania služobného pomeru bola celkovo zhodnotená na vznik nároku na výsluhový dôchodok a preto nie je možné (nezakladá nárok) tzv. zvyškové doby výkonu služby presahujúce 30 rokov, resp. 40 rokov zhodnotiť vo všeobecnom systéme dôchodkového zabezpečenia.